

Titel: IX.

Citation: "IX.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e198436/facsimile.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Jeg skal endnu blot tilføje, at uden Hensyn til Danmarks Forhold paa dets sydlige Grænser, er ogsaa denne Dels Befalingsbefalning saadan, at, som der forhen har været, saaledes kan der ogsaa tænkes engang at blive Tilfælde, hvor det ikke vilde være dette Land's Regiering at behandle, som en Besættelse som denne staar i Østerrigskøstet.

Indenrigsministeren: Jeg skal tillade mig at gjøre et Par Bemærkninger i Anledning af det under Nr. 103 stillede Forslag. Det er vist nok, at Ordet "Fredslov" forslaaet ikke kan angribes, at man jo erved maa mene den hele Tid, hvori ingen Krig endnu er udbrudt, men heraf følger ogsaa, at der under Fredstid ogsaa maa indskrives det Tidrum, hvori man skal forberede sig paa Krig, og jeg nægter ikke, at det vilde forekomme mig i det Øjeblik hindrende for de Forberedelser til Krig, som man i Danmark, navnlig med Hensyn til Russerne, maatte ønske at kunne foretage i Førelse med Østerrig, naar man ikke maatte indfatte eller samle i Riget de allierede Tropper, selv om de militære Forhold maatte gjøre dette nok saa ondt, fordi der i Østerrig staar, at, saalænge Krigens endnu ikke er udbrudt, maa ingen andre end danske Tropper have Ophold i Riget. Jeg maa tillaa, at det forekommer mig, at Bryggen for, at man her i Kædet skulde indlatte tyske Tropper, er noget, der ligger langt fiirre end de Illøpper, der ved en saadan Grundlovsforandring kunne opstaa for Regjeringen i Hensende til dens frie Bevægelse i en nødtvungen og farslig Tid. Det forekommer mig, at der efter hele Forfatningens øvrige Indhold levnes saamange Rindere til i Forhold til Regjeringen at kunne have den nationale Villie, at man ikke behøver saa angstelig at forberede Regjeringen en saadan ny Forfatningslov, der egentlig gaar ud paa at indskrænke Regjeringen for, at den skulde ville benytte saadanne fremmede Tropper imod Høvedsret og Statsens Lære.

Ordføreren: Udvalget har kun foreslaaet en Forandring i Udsagnet, som ikke tidligere har mødt nogen væsentlig Indsigelse, og som Ministeriet heller ikke har erindret noget imod, navnlig at der skulde tilføjes, at Kongen ved Afslutning af Forbund eller uden Rigsdagens Samtykke kan raade over nogen Statsindtægt, og Østerrig heril er ganske simpel den, at Rigsdagens constitutionelle Virkefelt hører den formindst eller ubrødet, hvor der er Spørgsmaal om Indholdet af Tractater. Da den constitutionelle Virkefelt ikke har formindst, fordi Kongen afslutter Forbund med en fremmed Magt, turde det være ganske i sin Orden, i Paragraffen at utrykke, at han ikke erved kan raade over nogen Statsindtægt; men paa den anden Side der Rigsdagens constitutionelle Virkefelt ikke heller ubrødet, og derfor der ogsaa kunde indgaaes en Handelsforbindelse mellem Kongen og en fremmed Stat, ved hvilken der ikke raadedes over nogen Statsindtægt eller paadraget Staten nogen anden betydelig Forpligtelse, sser jeg ikke, med hvilken Hensigt det kunde forenes, at en saadan Handelsforbindelse skulde være afhængig af Rigsdagens Samtykke. Det maa navnlig vel erindres, at i ethvert Tilfælde, hvor Kronen har indført sig paa Forpligtelser, der medføre enten en Forandring af en eller anden Lov eller paatagelse en Lov, f. Ex. Indførelsen, en farsag Ujorstandselig, paalagdes hermed Staten en betydelig Forpligtelse. Men her, at der kunde tænkes et Forbund eller en Handelsforbindelse, der kun gav Danmark Rettigheder og ikke paalagde det Forpligtelser, eller her, at det indholdt Beskæmmelser, der ikke greb ind i Rigsdagens constitutionelle Omraade, hvorfor skulde Rigsdagens Ret da ubrødet, fordi der var afsluttet en Tractat mellem Kronen og en fremmed Magt. Af disse Grunde har man altsaa ikke troet at turde tilføje det under Nr. 100 af Rigs-

dagensmanden for Randers Amt's Sted (Rid) stillede Forslag. Tilsvarende har man fundet tilføje det Forslag under Nr. 104, der er tilføjet af den ærte Rigsdagsmand for Braas Amt's Sted (Grundlov); man har fundet, at der her, hvor der blot er Spørgsmaal om en enkelt Øren af Regjeringens Vindlighed, var Anledning til saaledes at vende tilbage til Spørgsmaalet om Ministeransvarligheden, der paa et andet Sted har fundet sin Afgjærelse. Da ingen flere begrænsede Ordet, sser man til Afslutning, der gav følgende Resultat:

1) Nr. 99. Fredens Forslag: „At første Del af § 22 bliver en Paragraf for sig, og at det Dørlige af Paragraffen ombøvedes til to særlige Paragraffer, saaledes:

a) Kongen kan erklære Krig og slutte Fred (efter at have hørt sit Statsraad), og naar Omskendighederne ikke tillade ham at forelægge Rigsdagen disse Afgjørelser, vil der dog, saasnart Statsens Lære og Sikkerhed tillader det, blive meddelt den oplysende Forklaring om Grunden til de tagne Beslutninger.

b) Kongen har Ret til at indgaa Handelsforbund og andre Overenskomster med fremmede Stater; dog vil Rigsdagens Samtykke være fornødent, hvis nogen Del af Staten erved afskædes, eller der paalagdes Staten Børgere nogen Forpligtelse. Naar ikke et saadant Tilfælde finder Sted, bliver der dog paa den næste følgende Rigsdag at meddele saadanne Oplysninger om den indgaaede Overenskomst, at Rigsdagen kan blive sat i stand til at bestemme samme.“

forfattedes med 103 Stemmer med 13.

2) Nr. 100. Rids Forslag (til § 22 anden Paragraf): „og Handelsforbindelse“ udgaaer, hvorimod der til denne Paragraf sies: „Handelsforbindelse kunne heller ikke afsluttes uden Rigsdagens Samtykke.“

forfattedes med 99 Stemmer med 15.

Forslaget under Nr. 101 og 102 vare tilbagetog.

3) Nr. 103. Schierens Forslag: „3 Fredslov maatte ingen andre end danske Tropper have Ophold i Riget.“

forfattedes med 85 Stemmer med 30.

4) Nr. 104. Grundlovs Forslag (som Tilføjning): „Stude Rigsforsamlingen sser, at der var begyndt en uundværlig Krig eller slutted en uundværlig Fred eller indgaaet et særligt Forbund, der skal den frare Rigsraadet tillæst for Rigsdagen til Forbedelse af Lovene og Lovførelsen.“

forfattedes med 111 Stemmer med 3.

5) Nr. 105. Udvalgets Forslag: Kongen har den højeste Vindighed over Land og Sømagt.

Han erklærer Krig og slutter Fred, samt indgaaer og ophever Forbund og Handelsforbindelse; dog kan han erved ikke uden Rigsdagens Samtykke afskæde nogen Del af Landet, raade over nogen Statsindtægt eller paadrage Staten nogen anden betydelig Forpligtelse.“

vedtoges med 126 Stemmer med 4.

Som Folge heraf bestfaldt Afstemningen over Nr. 106 og 107. Den af en Minoritet i Udvalget (Dansk, Høfling) foreslaaede nye § 22 h: „Kongen kan meddele Østerrig og Høvedstegn for udmærkede Fortjenester, der offentlig kundgjøres, men ikke anden Rang og Titel end den, ethvert Embede medfører“ blev efter Formandens Forskilling, da Ingen af Forslagsstillerne fandt noget derimod at erindre, navnlig paa Grund af dens høje Del, ubst til Behandling efter Udsagnet § 78, om Rids, Rang og Titel.

(Beretning)